

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Provincia Rhenana.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67086](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67086)

PRIOVINCIARUM
RHEINANA.

PER ABANTVR socij ter-
centum quadraginta quattuor.
Coloniae, supra Tyrones duos,
triginta octo: Treuiris in Col-
legio vndequadraginta: in Pro-
bationis Domo, quæ est illi ad-
iuncta, Nouitij triginta: Moguntia sexaginta
duo: Herbipoli quadraginta septem: Molsenij,
& Fulda, viceni quini: Heiligenstadij, exceptis
duobus in missione agētibus, quindecim: Con-
fluentia nouemdecim: duodecim Padelbornæ:
Monasterij septemdecim. Sex mercedem acce-
perunt laborū suorum. Vocati ad opus viginti.

COLLEGIUM COLONIENSE.

COLONIAE in summa æde binæ: ceteris
in templis, septem octove conciones, die
festo, habentur. harū opera abiecere perfidiam
multi: mulier in his nobilis, quæ, quadragen-
aria licet, accessit ad sacramentum Confirma-
tionis, & ad idem faciendum familiam omnem
perpulit exemplo. Quantum examen fuerit in
nostro templo pœnitentium, ex eo coniectura
est, quod vñus sacerdos, paucis diebus, ducen-
tos audisse affirmat de tota vita. A flagitiosa

con-

consuetudine remotæ mulierculæ quattuordecim. Virgines duæ e cœnobio sæculum cogitantes ad saniora reductæ: quinque se Deo in religiosorum familijs dedicarunt. acres inimicitia: sæcularium iuxta, & religiosorum hominum, cum pace mutata. multorum inopia corrogatis eleemosynis propulsata. desperati adducti ad spem fructumque vitæ melioris: inter hos vnus, qui iam collum laqueo insertauerat. Mulieres duæ, in quas agere poterat dæmon ex syngrapha earum sanguine conscripta, tam immani nexu solutæ: earum alteri dæmon identidem chirographum ostentabat: sed freta præsidio diuini agni, cuius imagine munierat pectus, cum reddi sibi iussisset, tandem paginam aspexit in fauillam & cinerem conuersam. nec minor fructus e doctrina Christiana: quæ tradita in tēplis, xenodochijs, compitisque, magna populi approbatione. adolescēs e colluue Lutheri, cuiusdam e nostris sedulitate in erudendis pauperibus, ita affectus est, vt intra semihoram, cum certo periculo fortunarum, pertæsus inscitiam suam, ad Catholicos emerferit. eodem officio permota mulier, e fæce Anabaptistarum resipuit, & salutaribus aquis abluta est in plenissimo templo. Hebræa etiam, antequam baptizaretur, a nostris præparata, & instructa. In scholis maximam laudem virtutis, & eruditionis obtinent, qui Partheniæ Sodalitati nomina dederunt, siue minori, in qua adolescen-

tes quadringenti : siue maiori , quæ centum viros doctrina pietate , grauitate , nobilitate præstantes habet : ex illis decem optarunt sibi varias religiosorum familias : septem , post acceptum Magisterij insigne , & vnus præterea aptus ad ministerium domesticum , cooptati in Societatem nostram .

T R E V I R E N S E C O L L E G I V M .

L V C T V O S V S in primis Collegio fuit immaturus obitus Patris Ioannis Gibbonij , Rectoris : extremum diem clausit in vicino quodam monasterio , & ad altare beati Bernardi , qui primus eius monasterij auctor fuerat , honorifice sepultus : vir regendi , vt in Societate , peritissimus : amari cupiebat , timebat timeri : non dominationem , & seruos , sed rectorem , & socios cogitabat . sic facile sine querela obedientiam inuenias , & auctoritatem tueare . Fructus ex agro dominico non pauci . e seditiosis sectis extulere se nonnulli : restitutum magnum pondus argenti . mulier ægrota , post nuncupatum votum confessionis , valetudini reddita . sacris exorcismis , & sacrificio Missæ , ex ædibus primarij viri formidolosa spectra depulsa . Quidam pecuniosus , nostrorum opera , multorum millium aureorum summam , ad ciuium , religiosorum , Ecclesiasticorum , subleuandam inopiam , Monte , vt vocant , Pietatis instituto , testamento

mento legauit . a turpi viuendi consuetudine abducti milites, alijque: muliercularum superstitiones disiectæ: deuotiones, quibus se diabolo addixerant, reuictæ: harum maleficia latius patuere: et in idem barathrum traxerant viros, doctrina, opibus, dignitate non pœnitendis: in quibus iuuandis, cohortandisque vt seueritatem supplicij subirent animo libenti (viui enim comburuntur venefici) quanto opere desudent nostri, cognitum est vrbi, Præfectoque: hic quidem publice affirmauit, velle se tam molesto et periculoso officio defungi, nisi ad conuersionem animarum, suam operam Iesuitæ conferrent, exercitijs spiritualibus dedere operam decem: daturi erant plures, ni contagium metueretur: eadem de causa gymnasium aliquamdiu desertum. Ceterum quanta sit pietas auditorum, vel ex hoc colligas, quod discipuli superiorum classium, captiuæ mulieris a Mauris redimendæ, steterunt pro foribus templorū stipem rogantes. Catechismi explicatio, ex auctoritate illustrissimi Principis, felices habuit progressus: is cum interfuisset aliquando, ita captus est vtilitate operis, vt epistolam miserit in vniuersam ditionem, qua omnes iubet Parochos, curionesque, ponere horam sub prandio in exponenda doctrina. addidit Decanus, velle se per litteras admoneri quot mensibus de rei successu: eum latissimum esse cognouimus. At Tyronibus nostris plerisque, quod sæpe fit,

fit, non ita facilis in Societatem nostram contigit ingressus, Ponetur narratio vnius, causa exempli. Coloniae adolescens ad Magisterij gradum promotus, adscribi cupiebat in ordinem nostrum: erat ei mater vidua, nec tenax priscae religionis: cum hac, aliquot ante mensibus, crebris sermonibus egerat de vanitate, & inconstantia rerum humanarum, præparans videlicet, quod medici faciunt, ad acrem ictum: at non intelligebat illa, siue dissimulabat: tandem iuuenis, cum satis pertentasset animum mulieris, consilium aperit: fulminata mater hac prostitutione veluti improvise, in lectulum decidit: tum in furorem versa, lacerare crines, non mittere vocem, non admittere alloquium cuiusquam: ab hac velitatione rursus eam adolescens vespere aggreditur: non erat tutum periculum in mora: perstat illa hoc amplius in recusando, miscet precibus indignationem, & minas: ubi surdæ ad omnia mulieri aures, clam, domo, atque vrbe egreditur miles Christi, et, Dei impulsu, per eam portam, quæ sola carebat exploratoribus, quibus aliæ omnes matris iussu obfidebantur. elapsam statim illa animadvertit: recta ad Senatum: eius opem suppliciter implorat, accusat Iesuitas, qui filium mulieri, & orbæ, spem fessæ ætatis, & solatium eripuissent. euocantur duo e nostris, harum rerum conscij, vt putabatur: quibus dimissis, quod apparet esse extra culpam, viator publicus cum adole-

lescen-

lescentis auunculo mittitur, qui retrahat fugientem. paruit non imprudens iuuenis: et quamquam bidui iter processisset, nequa periculi tempestas nobis immineret, Coloniam reuertitur. ducitur ad Consulem vrbis, & principem Senatus: qui præfati, ignoscendum muliebri dolori, eum causam dicere iubent: nec fuit probare difficile: cū igitur perorasset, matrem (iam enim conuenerat cum affinibus cognatisque) submisso vultu veniã petit: at illa accidens ad genua, & flens vbertim, filium, ne se deserat, precatur. hic contra, eodem habitu corporis, opponēs precibus preces, exigit tam sancti consilij assensum: sed cum lacrimæ adhuc, & questus irriti ducerentur, exurgens, effatur, Obediendum magis Deo, quam homini. et verbum facto secutus, non contempta matre, sed mortali, neque in longum prospiciente, cælesti patri vocanti postposita, remenso itinere, quod iampridem spe deuorauerat, ad nos victor euolauit.

COLLEGIUM MOGVNTINVM.

ESYNAGOGIS peruersa docentium extulere se quattuor, & viginti: in his adolescens, ab extrema Saxonia, Græcis litteris Latinisque apprime doctus: qui se ad lumen veritatis venisse profitebatur Patris Canisij Catechismo facem præferente. alius item ex iisdem

dem

dem regionibus, non dissimili causa: verum hic per morbum redire in patriam coactus, nedum intepuerit, duos se maiores natu incendit, eosque secum Moguntiam, præclarus Christi mercator, adduxit: qui & cum Ecclesia reconciliati: mox, ætate licet prouecta, in disciplinam nostram traditi, ab eodem perductore collectitia eleemosyna sustentantur. Sanctimonialia duæ, relicto sæculo, quod voto factoque repetierant, ad cœnobium rediere. nonnulli a pellicibus auulsi. virginum monasteriũ extra urbem, ita formatum est nostrorum præceptis, vt exularint iurgia, magis molesta, quia domestica, magis frequentia, quia muliebria: & in eorum locum pax & legum obseruatio celsit: quas, vt intelligeremus vere pœnituisse, & bona fide redisse in gratiam, illud fuit argumento, quod prostrata Antistita, nec sine lacrimis veniam petens, ceteras permouit exemplo. Elementa Christianæ legis, intra, extraque urbem, pueris tradimus: nec est rubori etiam adultis discere, sed nescire. Illud in pago quodam ita fuit vtile, vt videatur res Catholica reuixisse: ignorabant videlicet pagani, quid facere, quid vitare deberent: nullum fere erat discrimen sacrorum, & negotiosorum dierum: nulla, quoquo tempore, ciborum, aut cœnæ abstinentia: de peccatis confitendi nec peritia, nec voluntas: ita propter errorẽ atque insciẽtiam, nihil rite fiebat, atque ordine: sed omnia

in te

in tenebris iacebant. aduentus nostrorum, Deo illuminante, attulit lucem: tum primum se ipsi respexerunt, et, quæ prima spes boni adipiscendi, damnauerunt malum, seque vltro tradiderunt illis in viam Domini dirigendos. exarserat duos inter nautas, in traiectu fluminis, grauis rixa: & vt est genus hominum maledicendo exercitum, post iacta vtrique probra, expediebant contos, pugnae speciem moliebantur: sed repressi ambo Catechistæ nostri opportuno occurfu, data fide acceptaque, rediere in mutuam concordiam. Res Scholastica optime procedit: auditores ostringenti: et (quod commune est omnibus Collegijs) Parthenij excellunt: non leue signum, quod in tributione præmiorum, ab ima classe ad summam, ij solum promeriti palmam, qui de Congregatione essent. ex ea nonnulli se cœnobiorum legibus obstrinxere. vt hinc etiam appareat Sodalitia Virginis, officinas esse pietatis.

COLLEGIUM HERBIPOLITANVM.

EX IIS, QUI e falsarum opinionum salo transtulere se in Catholicam cymbam, Frius Anabaptista, maritus licet, ac parens liberorum, baptizatus est. Persuasu nostrorum multi hæreticorum libri traditi flammis: qua peste cum purgata essent & nosodochia, quæ octo sunt in hac vrbe, curatum est, vt introducere-

tur

tur lectio meliorum. sed in his etiam valetudinijs vtiliter laboratū: agrorum vnus ita effectus erat odio inimici, iraque ex iniuria accepta, vt quando vlcisci illum non posset, a se non manus abstineret: blāda hunc oratione, nostri, & ad collum appensa sacra imagine agni, tranquillarūt. Faber quidam ferrarius, post varias obitas Germaniæ vrbes, in patriam redit, uxorem ducit, hortatu Parochi fit Catholicus, ante nuptias percipit Eucharistiam: sub hac visus corripit dæmone, & morbi genere inusitato, vt omnes miserarentur: cum caderent in irritum remedia, accersuntur nostri: et prædixit dæmon eorum aduentum. igitur, vt paruit quid agitare hominem, seque præmunicunt oratione, ac ieiunio, consuetis exorcismis pugnam aggrediuntur: sed omnis eorum conatus ludibrio erat: applicant sacrosanctam hostiam, & reliquias sancti Laurentij: tum vero vociferari diabolus clamoribus dissonis: se discessurum polliceri: deinde cunctando, prolatando, moras nectendo, & affirmando legionē esse, partem præisse, reliquos secuturos, adhuc miserum obsidebat: imperat abitum sacerdos per Christi humilitatem: & pro imperio eius, cui etiam inferna subijciuntur, exegit diabolum, hominemque liberauit. narrauit deinde faber, se aliquando, cum, suadente contubernali perito magicæ artis, legisset quemdam eius librum, vidisse ingentem caternam dæmonum

num

num, aspectu horribili, eoque territum, abie-
cisse librum repente, & a visu Furiarum se ab-
straxisse: tamen putare, se tunc ab illis occupa-
tum, neque ante hoc tempus animaduertisse.
quippe fortis armatus, quam diu hæresis cole-
batur, erat in suo regno securus: vbi fortioris
expetitur est auxilium, Catholicorum vexillo
sublato, extrudi metuens exacuit iram. Disci-
pulorum numerus, quam alijs annis, frequen-
tior, & virtus non minus illustris: ita iuuant
pauperes pecunia, informant doctrina, opera
fouent: ædem sacram aliquot miliaribus dis-
sitam pie aliquoties visitarunt, toto in itinere
orantes: certe, adolescens quidã diuturna con-
flictatus febrî, voto huius peregrinationis con-
cepto, ope beatissimæ Virginis reualuit. præ-
cipuã laudem habent, qui in Collegio Chilia-
næo versantur: ex alumniis quidem quotannis
submittuntur aliqui ad parœcias desertas: &
iam in plerisque prolapsa religio restituta.
Non iniucundum, opinor, erit, audire alterca-
tionem quamdam inter Ministrum verbi, & no-
strum alumnum. His ius habebat parœciæ a
Principe concessum: eam Minister occupaue-
rat: hora ientationis Lutheranae, quam isti
cœnam appellant, alumnum in templum,
flexis genibus ante altare preces fundit: ad-
est perfidus caupo, cedere adolescentem iu-
bet, cœnæ administrandæ: negat ille hoc
ad eum pertinere: is contra inflat, & vrget:
con-

contentio oritur, populus accurrit: tum alumnus ætate firmior, & viribus, nec ingenio solum promptus, sed vsu etiam exercitatus, concionem ascendit, & talem orationem habet ad homines circumfusos, vt omnes admirarentur, enimvero nõ irascitur Minister, sed furit, quiritatur, concit turbam: vbi multa agitantibus nihil procedit, cantharum abripit cum promulside, & minuto cum popello in cauponulam ientatum diuertit. hic finis fuit festiue altercationis. Institutio Christiana in vrbe pagisque frequens, & fructuosa. obitæ villæ, castellaque, bello hære sibus indicto: & alicubi baptisteria altariaque trophæorum loco statuta, Caluino eiecto. in coacta Synodo vnus e nostris interfuit, rogante Episcopo, grauique oratione exciuit omnes ad perfectam obseruationem legis diuinæ. Ceterum, cum iniecto a maleuolis igne, tria nostra horrea conflagrassent, non exiguum damnum liberalitate optimi Antistitis hoc anno refarcitum est: datis enim litteris Collegij ædificationem confirmauit: iterumque constituit, vt floreni nobis in annos singulos sesquimilleni traderentur. attribuit præterea hortum amplum amœnumque, propter aquarum perennitatem & opacitatem arborum, laborum calorumque æstate leuamentum. idem ante vigesimum sextum Calendas Maias primum lapidem in fundamenta Collegij deiecit: et lætantur boni ædificari propugnaculum Catholicæ religionis.

SPIRENSE COLLEGIUM.

VBI PAR materia laborum, par operum fructus. et repetuntur quædam multis locis, quia multis locis eadem facta. Spira ad cœtum recte sentientium rediere vnde quinquaginta. in his vir nobilis multorum pagorum, nomine cuiusdam Principis, Præfectus: matrona etiam illustris in supremo morbo, filij precibus adducta. non paruum incitamentum confessio Prædicantis, inter libum hæreticorum, & panem communem nihil interesse: idem sacerdoti sacrum Christi corpus ad ægrotam deferenti, tintinnabulum prætulit, & facem. vir præterea rusticanus vi quadam furiosa ita agitatus, vt omnes homines odisset, obuium quemque læderet, in ipsum Deum iaceret maledicta, diuinorum beneficio mysteriorum sibi redditus, & humanitati. exercitijs spiritualibus instituti quattuordecim: inter hos quidam summo loco, qui, & matrē, & duas matronas pari claritudine generis, earumque omnem familiam ad rectam fidem conuertit. ad cœnobium apostata reuersus. Sacra supellex cumulata, rei etiam domesticæ nonnulla accessio facta, vel quattuor florenorum millibus, quæ Episcopus assignauit.

COLLEGIUM FULDENSE.

I NSTITVENDAE pueritiæ ratio in præceptionibus Christianis excitauit etiam Parochos, probato exemplo, vt iam non solum tēpla vrbis, & compita doceantur resonare Catechismum, sed & campi etiam ipsi, & siluæ defertæ. extitit suus quoque a concionibus fructus: ad imperium Romanæ Ecclesiæ se reuocauere viginti quinque: quidam, etsi primum animo perculsus, tamen vel instigante consuetudine, vel castigante praua conscientia, cum in vicinum pagum abisset, hausit bolum Lutheri: nec mora, contremuit omnibus artubus: & audire visus vocem intus loquentem. Expue miser, expue animæ venenum. interea, & timor quidam obstupescerat mentem, nec recreari vumquam potuit, nisi manso eiecto. iuit continuo ad nostrum sacerdotem, vt cum Ecclesia rediret in gratiam. alius per nostros ad priscā fidem conuersus, cum reuertisset ad suos auersos a religione, increpabatur, vt amens, stultusque, etiam a mulierculis: e quibus vna vltra sexum temeraria, exprobare ei cœpit cultum Sanctorum, & simul ore sacrilego. Quid ista vobis Maria, idololatræ, quæ vobis vna est omnia, quid ferat, etiam si velit, auxiliij? Cui ille, miseret me temeritatis tuæ: sed nec diu eris inulta. vaticinium fuit. paucis post diebus infelix agitur

tur

tur in furorem, deturbatur a mente. Ceterum hic etiam illa, quæ sunt cum alijs communia. ægri in supremo certamine adiuti. viri primarij reconciliati. coniugum duorum, & quattuor familiarum discordiæ sedatæ. qui se diris deuouerat, vt inimicum vlcisceretur, ad meliorem mentem retractus. Discipulorum, vt fructus maior, ita numerus frequentior. Qui sunt sub patrocinio Virginis se ad omnem virtutem exercēt: ij maxime, qui educantur in Seminario Pontificis. datæ sunt populo, in patente area, fauente celo, non raro, poeticæ actiones: & perinde inclaruit scena splendido apparatu, vt insonuit plausu. Scholasticis porro, Sancti Benedicti ordinem sex, nostram Societatem vnus, complexi. Serenissimus Archidux Maximilianus Cæsaris frater, cum in Polonia esset, Collegij nostri sacerdotem per litteras euocauit: is cum socio, infesta licet hieme, iter accelerat. octiduum subsistere cogitur Noribergæ: nec cessauit interea a muneribus Societatis: mercatores Italos, aliosque Catholicos, audit, pascitque epulis diuinis, sacris quotidie operatus in æde Teutonica, magno gaudio piorum: denique cum ægre peruenisset in Poloniam, multam operam Principi ipsi, sed & aliquot præterea aulicis, atque vtilem præbuit.

COLLEGIVM HEILIGENSTA-
diense.

SA CR A M E N T A frequentantium, vt in paruo oppido, nō paruus numerus: centum plerumque recensiti. magnus eorum ardor, qui repudiarunt falsa commenta opinionum: ij hoc anno septem supra triginta. Catechismus traditus in pagis circiter sedecim. accidit aliquando, vt totus pagus effunderetur in festas choreas, vtriculario præeunte: interueniunt nostri, & indicunt vtiliorem ludum: hæere primo homines attoniti, vt fieri solet in re subita: dein facile parentes monētibus salubria, perducti in templum, mutauerunt inanes choreas cum Catechistica disciplina. Monasteria tria exeunte Quadragesima lustrata, auditaque. Dissidebant inter se sacerdotes duo odio capitali, idque malum manabat quotidie latius, in perniciem religionis. dirempta est omnis controuersia, rogante summo magistratu, nostris adnitentibus. Octo in vno contubernio viri, nomine potius quam re Christiani, ad frugem reuersi nostrorum consuetudine, a quibus & instruebantur monitis, & docebantur exemplis. affligebatur mulier a spiritibus malignis, in tantumque vexabatur, vt cum teneretur, quattuor robustos homines defatigaret: Deus tribuit precibus nostrorum, vt expelle-

pellerentur dæmonia, tonantibus exorcismis.
 cuius rei fama cum esset peruagata vicinas ter-
 ras, multi ad Collegium delati sunt furiosi ho-
 mines, & fanatici: sed eos cum comperissemus
 atrabile teneri, curauimus medicorum præ-
 ceptis sanandos, successu æque felici. Puerum
 quemdam parentes institui voluerunt ad hære-
 sin, vt hoc veluti præsidio dignus haberetur pa-
 trimonio ipsorū. sed cum in hac vrbe versaretur,
 vel in tenebris deprauatæ hæreseos inter-
 lucente Catholica disciplina, nouit quid inter
 utrāque interesset: igitur cum iam processisset
 ætate, a patre reuocatus, tantum abest vt Lu-
 therum profiteri velit, ipsum etiam patrem
 reducere laborat ad Catholicam fidem.

MISSIONES ERFVRTENSIS & Hildesiana.

QVAE DE ERFVRTENSI Missione
 communiter dici possent, supplebuntur
 breni cuiusdam facti narratione. Saxo quidam
 a puero Catholicus, qui & aliquando sub Du-
 ce Parmensi stipendia meruerat, e magico li-
 bro voluit addiscere artem (si modo ea ars est,
 & non vanissimi cuiusque ludibrium) pecuniæ
 congerendæ: igitur cum forte rus proficisci-
 tur, experimentum capturus, ei se focium ad-
 dit quidam, habitu hæretici impostoris: qui
 multa ab eo sciscitatus (apparebat enim in al-

ta cogitatione defixus) ad extremum adiecit, scire quid animo agiraret: et refert miranti: addit, breui ditissimum futurum, si obsequatur sibi: hic interfatus Saxo, quærit, num sit diabolus: non negat. at ille territus eius nomine, aspectuque, signo Crucis frõtem armans, Christianus sum, inquit, nihil mihi tecum volo esse commercij. hic ira elatus dæmon, sub mortis denuntiatione exposcit assensum: iniecta homini mens, haud dubium quin a spiritu bono, vt ad sacerdotem nostrum adiens, auxilium expeteret, & consilium: eo admonente (res enim hæc postea prodita est) expurgata peccatis cõscientia, Eucharistiam sumit: recruduit tamen diabolica pugna: raptatur per aquas, per vias inuias, per loca abrupta: interdum ita capiuntur oculis, vt vel ipso meridie penetrare se nequeat in templi ianuam late patentẽ: alias cum se studiosius compararet ad sacram synaxim, interminatus est grauissime dæmon, id si faceret, vel in medio populo viuum discerpturum. hoc vbi audiit sacerdos, respondere iubet, se nihil habere aliud in votis, nisi, vt morem gerat diuinæ voluntati: proinde, si id Deus imperet, non recusare. telum hoc fuit acerrimum ad expellendum dæmonem. nam frendens simul, ac minitans, breui se exorsurum telam, quam sacerdos non ita facile detexat, euauit, odore fœdissimo relicto. fecit, quod dixit, bestia truculenta: paulopost parauit scenam inuidiosi crimi-

criminis, quæ omnes concionum piorumque operum fructus vno turbine abstulit. sed huius rei historiã cõuenit in aliud tempus referuari.

HILDESII vero, vt similia coniungam, ipsis Bacchanalibus, rusticus quidam ob euersum a filia vasculum ceruiciæ, talibus furijs exarsit (nempe sublata erat lætitia diei) vt imprecaretur sibi malum dæmonem, nisi eam acerrime multaret: nec cunctatus captator animarum, cuius calliditas, vt cauda scorpij, semper in ictu est, rapere maluit, quam expectare: miserum occupat. ipse, vt domum redit a symposio, arrepta securi, toruo vultu omnes facessere iubet: neque erat quisquam, qui ad armatum, ac violentum auderet accedere. vnus tamen, haud paulo fidentior, vibranti securim, & iactanti se vacua in aula, propior factus, In Iesu nomine, inquit, hic sedeo: si ea vis est animo, feri. frendere visus alter, & ira fateri impotentiam. accurrunt interea alij, & securim ægre de manu extorquent. porrigunt piacularem aquam, renuit: accendunt cereum sacrum, difflat: adhortantur, dicat, Iesu in corde meo, obmutescit. vbi casse teritur tempus, certatim atrocissimis verbis in dæmonem inuehuntur. Non est hoc tuum diuersorium, monstrum execrabile: mox aderit Parochus, qui te exturbet. Sic est, respondet dæmon, breue id faciam. post duas horas, per coactum vomitum odoris intolerandi, cum fumo, & caligine immane cre-

pans, abscēdit . rei magnitudo, seu simplicitas
 rusticorum, vulgavit factum: et valuit hoc quo-
 que ad hæreticos reuincendos: qui bonorum
 numerum augeri iniquo animo patiuntur . sed
 profuere conciones, quæ a sacerdote nostro
 habentur: ad quas etiam aduersarij ventitant,
 sic prorsus, vt fastidiant clamores rabularum
 fuorum. octo excusserunt prauas opiniones. la-
 bantes nonnulli reuocati ad perseuerandum in
 proposito, palam iam profitentur Catholicos
 ritus, vt maleuolorum sermunculos contem-
 nant. Quædam viduitatem prætulit nuptijs ho-
 minis Lutherani . Ancilla constantia parendi
 legibus Ecclesiasticis de ieiunio quadraginta-
 diali, dominum vescentem carnibus in suam
 sententiam traxit. Persuasum est cuidam Col-
 legio clericorum, vt nemini pateat aditus, nisi
 præuia fidei professione. adolescētulæ duæ vir-
 ginitatem Deo vouerunt. vna in cœnobium ab-
 dita. alia a patre hæretico semel atque iterum
 monasterio extracta, vno e nostris interprete,
 supplex ad alterum cœnobium reditum impe-
 trauit . extra urbem virgines viginti duæ ab
 Antistite consecratæ . Ceterum, institutionem
 Christianam non pueri modo, puellæque, sed
 multi etiam e Clero populoque auide frequen-
 tant . pueri Catholici illud sibi studio & laudi
 habent, vt blanditijs ac munusculis alliciant
 æquales hæreticos ad Catechismum . est hoc
 utile etiam ad exemplum. curiones enim in cur-
 rijs

rijs suis facere idem cœperunt, annuente Præ-
dofito, Epifcopo Mindenfi, inuentus est vnus
nuper conuerfus, qui vno alterove dempto, om-
nes curiales fuos Catholicos effecit. Taceo de
litibus sublatis, de visitatis ægrotis, de alijs,
quæ fufpicari potestis. et inter hæc tamen, non
defunt feditiofi homines & turbulêti, qui clam
palamve, nostros, affixis etiã carminibus, pro-
fcindunt. fed studio Canoniorum summi tem-
pli eorum audacia compressa est.

MOLSEMIENSE, ET CONFLVEN-
tinum Collegia.

MOLSEMI, in perpetuo licet belli mo-
tu, & vastitate agrorum, operam dedere
nostri, ne vlla in parte officio deessent. Paro-
chis intra urbem, extraque, concionibus, con-
fessionibus, alijsque rationibus, allatum subfi-
dium. sacerdotes aliquot, pijs commentatio-
nibus fructuose informati. adita virginum cœ-
nobis: earumque nonnullæ, quæ anhelabant sæ-
culum, repressæ. quidam ab hæresi expiati.
octo oppidis pagisve, octauo quoque die ex-
plicatus Catechismus: quam ad rem vtilis fuit
editio septemdecim millium exemplorum, li-
beralitate virorũ Ecclesiastica dignitate æque,
ac pietate præstantium. Scholæ cum conuictor-
um domicilio eundem cursum tenuerunt. A
iuuētute nostra adducta est in orchestram tra-

gœdia

gædia noua, cui nomen, & argumētum, beatus Georgius : ea sic recreauit spectatores, ipsumque in primis illustrissimum Principem Episcopum Argentinensem, vt singulos actores sumptuosis libris donarit. quanto hic Princeps amore prosequatur Societatis hoc Collegium suum, idoneis verbis dici non potest : in summa annonæ caritate, et nouam Collegij fabricam absoluit, & collegarum inopiam frumento leuauit : insuper, domum cum templo sacelloque Deiparæ virginis, ob vicinitatem magno vsui nostris futuram, attribuit. est templū ipsum, ob loci sanctitatem, multis abhinc sæculis, supplicationibus percelebre: sed temporum bellorumque iniuria neglectū iacuit diu: proin adhibetur diligētia a nobis, vt cum eius instauratione, augeatur & colentiū veneratio.

AT CONFLVENTIAM plures solito confluxerunt ad conuiuium diuinum, etiam e locis valde remotis, inquinatisque, vt præceptis Ecclesiæ satisfacerent. confessiones generales auditæ plurimæ. meditationibus nostris vtiliter dedere operam multi, Ecclesiastici, religiosique. rudimenta Christianæ legis domi forisque pluribus locis tradita : cum interim, vt puerorum ætas decepta non caperetur, pia aliquot munuscula, & sigillaria ostenderentur. Morem nostrum Parochos æmulari voluit Archiepiscopus Treuirensis, eosque vnum in locum congregatos edoceri a nobis de ratione docendi

docēdi. Sodalitati annuntiatae Virginis ab eodem sacrorum Antistite nuper exornatae decretis amplissimis, sacerdotum multorum, e quibus plerique capita rerum, illustris, & magna accessio facta. in virginum cœnobio exhortationes instituta, & confessiones excepta. Mulieres prostituta pudicitiae honeste collocata. Duo, quibus humana specie diabolus se spectandum præbuerat: quos varijs terroribus agitauerat, liberati. mulier ab infania reuocata. Tenuēs videbuntur hi fructus, in comparatione eorum, quibus obtigit fertile solum: sed memento te nos in sterili laborare.

COLLEGIUM MONASTERIENSE.

COMMODVM pedem fixeramus in Monasteriensi Collegio, cum caput extulit; quæ metuebatur pestilentia, & cum absumperit multos, nostris omnibus, Dei beneficio, & salubritate loci, pepercit. fructus extitit tum frequentium sermonum ad populum, tum publicarum disputationum Latina lingua, de controuersijs nostræ religionis: ille non poenitendus: quod multi tranquillitatem quærentes animi æstuantis, ad nos accesserunt. quidam ab inueterato pellicatu recessere. Romanæ Ecclesiæ manus dedere nonnulli: et iam more receptum est, vt ciues, cum argumentorum laqueos, & strophas hæreticorum exire non possunt, illud
 habent

habeant dicere, eundem ad Iesuitas, qui omnia expedient. Catholici vero, si quos inuenere erroribus obnoxios, vt nos consulant magnopere hortantur, perductores eorum, si ita malint, futuri: respondet spei euentus. Catechesis Calendis Ianuarijs incepta procedit ex voto, et quoniam deterrimorum librorum hic omnia plena, impressa sunt Catechismorum exemplaria quamplurima, & in vulgus tributa. In gymnasio lectissimam iuuentutem humanitatis litteris imbuimus: ea, post semestrem spatium, secunda fama, sic excreuit, vt mille quadraginta capita censeantur. ita vacuefactis hæreticorum ludis, quibus abundat Vestphalia, vicinos magistrullos, ranunculosque in popinis clamitantes, in nostri nominis inuidiam atque obtreptionem egregie conbitauimus. Sed hæc interdum etiam risus materiam dedit. Tenebrio quidam e suggestu acerbius & contumeliosius inuehebatur in Societatem, illaque sarragine loquendi ebulliebat quædam, quæ ferre aures religiosa non possent: sed eius vituperatio, laudi nobis, compellatio, Societati etiam honori fuit. nam vbi nominabantur Iesuitæ, circum sedens populus, honoris causa, caput aperiebat: irritari hoc magis latrator, & Iesuitas iterum, tertioque ac sæpius maledictis incessere: toties populus, vbi eorum nomen audisset, detecto capite venerabatur, vt par pro pari referret: tandem cum verba iacerentur, & suo, & illorum

illorum labori, cum stomacho atque ira peper-
cit. etenim Gymnasiarchæ ingenua illa confes-
sio emanauit, vt nostris non cedat in tradendis
litteris Græcis Latinisque, concedere in mo-
deratione iuuentutis: quã non virgæ, aut flagel-
lorum metus, sed frequens peccatorum confes-
sio a vitijs freno coerceat, ad virtutem calca-
ribus impellat. vere dictum: nam pubis Mona-
steriensis ea est disciplina, indoles, et, quod in
rebus humanis summum est, innocentia, vt cum
ciues ipsi mirentur, tum etiam publicus magi-
stratus, per virum grauem, nobis gratias ege-
rit. et plerumque fit, vt cum ad nos mittantur
iuuenes agrestes, & detrectantes paternum im-
perium, cicurentur. ita porro tenaces sunt pie-
tatis, quam imbibere, vt eam, quamquam irrisi,
tueantur, & verberibus affecti. pater Luthera-
nus filio eximia virtute, die vetito, suillam ob-
trudit, adolescens repudiat modeste: iubet pro
imperio, non auditur: minatur plagas, arripit
fustem, tum vero filius domo se proripit, nec re-
dit nisi multa nocte, vna conscia ancilla: egre-
ditur & pater, filium quærit, nec inuenit. postri-
die ad nos: reposcit pignus minitabūdus, quod
non cōmiserat: nec vero habebamus, nos miti-
gare iratū adorti, lenitate orationis eo deduxi-
mus, vt placaretur filio, nec posthac ei vinqũ,
in eo, quod pertineret ad religionem, molestus
esset. Studiorū renouatio bis celebrata, & bina
præmiorum distributione, non sine scena plau-
suque,

fuque, iuuentus, & ciuitas allecta. Canonico-
rum magna erga nos beneuolentia, quam & re-
bus ostendunt. eorum exemplum sequuntur vi-
ri opulenti. ab illis donati horto saluberrimo,
ab his omni materia, templo instruendo. quin
etiam domus, quam satis magno conduxera-
mus, plane facta est iuris nostri. bibliotheca au-
cta libris, & sacrarium muneribus magni pre-
tij. At nos tantæ liberalitati, quanta possimus
industria, mutuaque voluntate respondemus.

SEDES PADELBORNENSIS.

MAGNUM OPVS, ac difficile serere in
agro Padelbornēsi, siue propter maciem
terræ, siue propter coalescentes spinas inimi-
cas sementi: sed tamen enata alicubi herba,
nisi cælestes imbres et pluuias, hominum noxæ
suspenderint, in segetem frugemque ventura.
hic certe, seu multorum consensu delirantium,
siue odio veritatis, ita infensi sunt nobis pleri-
que, atque infesti, vt eos nullo vincere officio,
nullo obsequio mitigare queas: adeo natura
comparatum est, vt quem non ames, seu bene,
seu male facta, perinde premant. Sunt quidem
aliqui Catholici, sed parum amici nobis, aut
metuunt videri: ita a colloquijs nostris, nedum
a concionibus abstinent: sed tamen opera stu-
dioque discipulorum, quos quinque classibus
ad humanitatem informamus, & illecebra can-
tionum

tionum Christianæ doctrinæ, effectum hoc anno, ut ad templum non pauci accesserint: etsi negant fieri posse sine aliqua inuidia nominis, & honoris iactura. subornarat huius vrbs Prædicans Lutheranus, acuto hominem ingenio, nec vulgari doctrina, ut audiret Ecclesiasten nostrum, diligenterque obseruaret, si quid effunderet leue ineptumve, quod postea in circulis vellicarent. magna vis diuinorum verborum, quæ de pleno pectore erumpunt. captus est concionibus, qui captatum venerat concionatoré: et qui missus fuerat, ut læderet, in comitis & conuiujs laudabat: vsque adeo, ut Senatus vetuerit in posterum ingredi nostrum templum. enimvero Prædicans id ferre non poterat: sed is quoque debacchatus in venerationem Sanctorum, a sacerdote nostro, in magna ciuium corona, tam aperte conuictus est, ut clamarent omnes, in tota Saxonia nihil esse ineptius, aut imperitius eorum Ministro. Fuit etiam quidã, qui a prima ætate imbutus veneno hæreticorum (quod in discipulos nostros refundere cupiebat) studebat intelligere, ut sciret, an ut refelleret, Catholica decreta: audiit partem in concionibus, partem in familiari sermone, & volutione librorum, probauitque: sic ut eiecerit deinde pestem, quam in animo habebat. eius exemplum duo alij secuti. Plures fluxæ fidei, aut dubiæ, ad constantiam erecti. Nónnulli, e discipulis præcipue, ita firma-

ti,

ti, vt blanditiarum illecebræ, & machinæ minarum, ad eos demouendos adhibitæ, non impedimentum illis fuerint, sed experimentum Catholicæ religionis. super hæc libri aliquot suspecti, expiati igne. Mulier proiecti pudoris nocturnis diurnisque visis a dæmone diu exata, et cogirans, ferro, laqueo, vndis, vitam abrumperé, ad spem emendationemque vitæ perducta, e cæno libidinum aliqui emersere. Ceterum inter tot odia maleuolorum, aliquot amicorum, per paucorum licet, solatia: ij viri nobiles sunt, Ecclesiæque huius Canonici, & nostri olim Romæ in Collegio Germanico alumni: etenim amicitiam nostram præferunt cui libet vel studio hominum, vel cognatorum propinquitatis omnino dant grande in nos amoris, & pietatis documentum: neque alio fere præsidio in his locis nititur fides: eorumdem liberalitate auxit instrumētum sacrarij, & ornatus templi. Bacchanalibus data fabula, pleno nobilium conuentui grata, probataque ipsi in primis Episcopo, qui eo die præclarum Societati testimonium Catholicæ religionis inter hæreticos conseruata dedit.